

محاسبات اشتباه در استراتژی پایدار آمریکا

احسان جعفری فر

اندیشه‌سکره
روابط بین‌الملل

محاسبات اشتباه در استراتژی پایدار آمریکا

احسان جعفری فر، کارشناس ارشد روابط بین الملل

واژگان کلیدی: استراتژی سیاسی، امنیتی سازی، خاورمیانه، بحران

اندیشکده روابط بین الملل

اندیشکده روابط بین الملل: با پایان جنگ سرد به نظر می‌رسید مأموریت امریکا به‌عنوان نیروی مداخله‌گر در اقصی نقاط جهان به پایان رسیده است و حتی

میان سیاستمداران این بحث به میان آمده بود که ناتو به‌عنوان نیروی نظامی برای تامین امنیت غرب در شرایطی که شوروی ازهم پاشیده است می‌بایست منحل

گردد؛ اما تمام این پیش‌بینی‌ها و تحلیل‌ها با مشاهده‌ی سیاست‌های عملی آمریکا مغایر بود به نحوی که حتی ناتو به‌عنوان نیروی حافظ صلح و نیروی کمکی

سازمان ملل همچنان پابرجا ماند. سیاستها و گفتارهای کاخ سفید نشان می‌داد که هدف ایالات‌متحده عقب‌گرد به پشت‌مرزهای خود نیست، بلکه با تدوین

استراتژی جدید به دنبال سیطره بر نقاط مختلف جهان به بهانه‌ای دیگر است، این در حالی است که افکار عمومی جهان و مردم آمریکا نمی‌توانست شاهد

مداخله‌های بی‌حد و حصر این کشور و تحمیل هزینه‌های گزاف باشد. لذا استراتژی جدیدی که در دستور کار ایالات‌متحده قرار می‌گیرد با عنوان «امنیتی

کردن» مطرح می‌شود. کنشگری ایالات‌متحده‌ی می‌بایست به طریقی انجام شود که نه تنها بتواند مردم آمریکا را قانع سازد بلکه باید بتواند کشورهای مختلف

در نقاط جهان و بلاخص مناطق مدنظر ایالات‌متحده را برای این مداخلات آماده سازد به نحوی که خود این کشورها برای حضور ایالات‌متحده نیز ترغیب

شوند. بزرگ‌ترین کشور امنیتی ساز جهان تصمیم گرفت با بزرگ‌نمایی «مبارزه با تروریسم» پس از ۱۱ سپتامبر کار عملی خود را آغاز نماید و نتیجه آن شروع

مداخلات مستقیم در خاورمیانه بود. در ادامه حضور ایالات‌متحده پررنگ تر و به بهانه‌های دیگر بود؛ اما چرا امنیتی سازی یک استراتژی دائمی در سیاست

ایالات‌متحده آمریکا مطرح شده است؟ در پاسخ می‌بایست به این نکته اشاره کرد که ایالات‌متحده استراتژی امنیتی سازی را تعقیب میکند چون با این استراتژی

می‌توان هر چیزی را امنیتی کند. مواردی چون آزادی، صلح، حقوق بشر، فناوری‌های پیشرفته و... همگی می‌توانند امنیتی شوند. امنیتی شدن یعنی تعریف جدید

یک پدیده ساده و تغییر رویکرد معمول و مرسوم به شیوه‌ای که آن پدیده دیگر ساده به نظر نرسد و با اختلاف نظرها قاعده تعاریف به هم بخورد.

مهم‌ترین اقدامی که آمریکا برای پیشبرد منافع ملی خود و سیاست خارجی اتخاذ کرده و می‌کند، استراتژی امنیتی ساختن هر موضوعی است که با منافع خودسازگار می‌باشد. از همین رو نسبت به حل مسائل مختلف مبهم و غیر شفاف عمل می‌کند و هر زمان لازم ببیند با امنیتی کردن سعی می‌کند بهانه‌ی لازم برای نفوذ و ابتکار عمل، فرار از مسئولیت و بهانه جویی‌های جدید را برای خود بدست آورد که نمونه‌های آن از امنیتی کردن مسئله هسته‌ای ایران که یک مسئله فنی و مربوط به آژانس انرژی اتمی بود تا اولتیماتوم به حمله در صورت استفاده از سلاح‌های شیمیایی در سوریه همگی می‌باشد.

امنیتی کردن یک استراتژی بسیار حرفه‌ای و حساب شده‌ای باید باشد که بتواند در مدت زمانی، دامی را برای کشور هدف، که با موضوعی امنیتی شده است، پهن کند بطوریکه نتواند از آن فرار کند و تنها راه حل باقی مانده قرار گرفتن در برابر عمل انجام شده‌ای است که طراح آن را پیش بینی کرده است. لذا تا زمانی که یک موضوع در فضای امنیتی قرار می‌گیرد باید منتظر تعمیق حساسیت‌ها و تخریب فوق‌العاده و بیش از پیش بود. استراتژی امنیتی کردن به آمریکا اجازه داد تا بتواند فضای غیر تنش‌زا را تنش‌زا کند و با توجه به موفقیت‌های حاصل از استراتژی حاکم در موارد متعدد انتظار نمی‌رود که این کشور از روش دیگری در تعقیب اهداف خود استفاده نماید.

امنیتی کردن هر موضوعی بهای خود را می‌طلبد. این بها از تحمیل هزینه به دیگران تا متحمل شدن هزینه و ایجاد مسئولیت‌های جدید برای خود را در بر می‌گیرد. لذا در انتخاب موضوع امنیتی کردن باید دید ایالات متحده آیا ظرفیت پذیرش عواقب اقدامات خود، چون کشتار سربازان و صرف هزینه‌های بالا، را دارد یا این کشور بدنبال آنست که با شانه خالی کردن از مسئولیت، دیگران را عهده‌دار سیاست‌های خود کند؟ سیاست این کشور نشان می‌دهد که در تعقیب مورد دوم می‌باشد بطوریکه خواستار کاهش هزینه‌های خود در ناتو شده است و سعی داشته تا از کشورهای چون عربستان بعنوان حامی منافع خود استفاده

کند. اما نباید از نظر دور داشت که تلاش برای امنیتی کردن و تفویض این اختیار می‌تواند با اشتباه محاسباتی همراه گردد. در همین راستا از بزرگترین اشتباهات آمریکا این است که سعی دارد بجای عربستان، کشور ایران را امنیتی کند هرچند که این تلاش‌ها با توجه به بدیهی بودن اقدامات عربستان در حمایت از تروریسم و ترویج اندیشه وهابی نمی‌تواند موفقیت آمیز باشد.

اشتباه محاسباتی در تعیین اهرم‌های فشار برای اهداف به‌ظاهر مشخص ایالات متحده آمریکا در مبارزه با تروریسم چیزی جز سرگردانی این کشور به همراه نداشته است و علت سرگردانی بخاطر پیشینه این کشور از دوری از واقعیات بوده است. در حمایت از عربستان، آمریکا هم به دنبال تعقیب منافع خود و تحکیم دوستی دیرینه با عربستان بوده و هم با شرایط جدید و واقعیاتی از سیاست‌های سعودی‌ها مواجه می‌شود که به این دوستی می‌تواند صدمه بزند؛ از طرفی در قبال امنیتی سازی برنامه هسته‌ای ایران عربستان با ایجاد فشار بر ایالات متحده به دنبال تسویه حساب شخصی با اهرم آمریکا بود که باعث انحراف واقعیت موجود از امنیت و خطر تروریسم شده است، لذا فرار از مواجه شدن با واقعیت عربستان باعث امنیتی کردن ایران و رویکرد نرم این کشور در قبال ریاض شده است.

درواقع، امروز آمریکا کشوری است که سیاستی را به اشتباه تعقیب می‌کند و حتی سعی می‌کند به خود دروغ را بقبولاند تا نگاه واقع‌بینی و درک صحیحی از واقعیات نداشته باشد، لذا می‌توان شاهد نتایج غیر قابل پیش‌بینی و حتی نتایج وخیم اشتباهات بزرگ‌تر او در آینده بود. اگرچه آمریکا نمی‌تواند از دوستی با عربستان چشم‌پوشی کند، چون هیچ کشور دیگری چون عربستان دارای موقعیت و شرایط مناسبی برای دوستی با آمریکا در بین کشورهای عربی و منطقه خاورمیانه نیست، ولی ولیعهد جدید عربستان می‌تواند به رویارویی ایالات متحده با واقعیت موجود بیشتر کمک کند چراکه این جوان تازه‌کار و ماجراجوست.

نتیجه امنیتی سازی اشتباه ایالات متحده در گذر زمان دو راه بیشتر نخواهد بود: یا باید رویکرد خود را تغییر بدهد یا عربستان را وادار کند که رویکرد دیگری در پیش گیرد.

به طور کلی استراتژی امنیتی سازی از سیاست خارجی ایالات متحده رخت بر نخواهد بست زیرا امنیتی سازی یک مفهوم کیفی است که می تواند با سناریوها و تبلیغات گوناگون تقویت شود. اما، مشکل امنیتی سازی این است که نمی تواند حقایق را بیوشاند که آثار آن برجای خواهد ماند به عنوان مثال ایالات متحده بدون درک تفاوت ماهیت جنگ افغانستان و عراق با امنیتی سازی سعی کرد عراق را به تولید سلاح های کشتار جمعی متهم کند و بهانه ی لازم را برای حمله پیش دستانه خود را بدست آورد. این کشور با بی اعتنایی به سؤالات مطرح شده از پاسخگویی نسبت به عدم کشف این سلاح ها امتناع ورزید، در حال حاضر با امنیتی کردن فضا به حمایت از عربستان اقدام می کند در حالیکه نخواهد توانست بر خلاف عراق این اشتباه بزرگ را بی پاسخ بگذارد؛ چراکه حمایت از تروریست ها و گسترش آن ها از بعد ذهنی و مرزی فراتر خواهد رفت و آثار ملموس و قابل رؤیت محاسبات اشتباه در استراتژی امنیتی کردن آمریکا خود را نشان خواهد داد. اشتباهات متعدد این کشور در امنیتی سازی در قبال کشورهای بوده است که در محاسبات توانایی و ظرفیت آنها دچار اشتباه بزرگی شده است و لذا نمی تواند از عهده ی حل آن ها برآید. اشتباه بزرگتر این کشور ر پیش گرفتن سیاست دوستی در قبال کشورهای با توانایی اندک و بانی مشکلات است که به ظن او می تواند گره گشا باشند.

اندیشکده روابط بین الملل

برای تهیه محصولات به فروشگاه اندیشکده مراجعه کنید

www.irthink.com

تلفن مرکز یخش: ۰۹۱۲۵۶۴۵۴۶۳

پست الکترونیکی: irtt.ir@gmail.com

www.irthink.com

